

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 26 май 2020 г.
(OR. en)

8208/20

CULT 26
SUSTDEV 54
PROCIV 30

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
№ предх. док.:	7680/20
Относно:	Заклучения на Съвета относно управлението на риска в областта на културното наследство

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно управлението на риска в областта на културното наследство, приети от Съвета чрез писмена процедура на 25 май 2020 г., в съответствие с член 12, параграф 1, първа алинея от Процедурния правилник на Съвета и член 1 от Решение 2020/556 на Съвета.

Заклученията на Съвета ще бъдат предадени за публикуване в Официален вестник на Европейския съюз, както беше решено от Комитета на постоянните представители на 14 май 2020 г.

Заключения на Съвета относно управлението на риска в областта на културното наследство

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ВЗЕМА ПРЕДВИД:

1. политическия контекст, изложен в приложението;

КАТО ПРИПОМНЯ, ЧЕ:

2. културното наследство в цялото му многообразие (материално — включително обекти и ландшафт, артефакти и паметници — или нематериално, обхващащо знания, умения и практики, устни традиции и сценични изкуства) представлява важен източник на идентичност, иновации и съзидателност за хората и обществото и наред с неопенимата си стойност за развитието и благосъстоянието на европейското общество допринася значително за икономическия растеж, социалното приобщаване и устойчивото развитие;
3. значимостта на културното наследство, изтъкната в Новата стратегическа програма на ЕС за периода 2019—2024 г. и превърната в приоритет в Работния план за културата за периода 2019—2022 г. и в новата европейска програма за култура, следва да бъде взета предвид както при преследването на целите за устойчиво развитие, така и при разработването на програми за развитие на национално равнище;
4. културното наследство може да бъде изложено на риск по най-различни начини, независимо дали в резултат на неволна или преднамерена човешка дейност, на природна опасност, еднократно или повтарящо се събитие или в резултат на бавен разпад, обезлюдяване или внезапно бедствие;

5. постиженията на Европейската година на културното наследство през 2018 г. следва да послужат като основа за утвърдителни действия за идентифициране и управление на рисковете в областта на културното наследство;
6. защитата на културното наследство от различни заплахи е целта на специален набор от действия по третия стълб на Европейската рамка за действия в областта на културното наследство, а именно „Културното наследство за изграждането на издръжлива Европа“.

КАТО ПРИЗНАВА:

7. международно признатите нормативни инструменти, стандарти и принципи за опазване и възстановяване, както и приноса за опазването на културното наследство от страна на международни (като ЮНЕСКО и Съвета на Европа), правителствени, междуправителствени (като Международния център за изследвания в областта на консервацията и реставрацията на културното наследство), неправителствени и професионални организации (като Международният съвет за паметниците на културата и забележителните места и Международния съвет на музеите);
8. спешната необходимост от насърчаване на сътрудничеството на всички съответни равнища и със съответните партньори с цел признаване на рисковите фактори, а оттам и на важността, която има изготвянето и изпълнението на планове за управление на риска в областта на културното наследство;
9. че изготвянето на дългосрочни мерки чрез прилагане на планове за управление на риска в съчетание с планирани политики, мерки за защита и добри практики е от основно значение за ефективното предотвратяване и ограничаване на щетите в рамките на ориентиран към хората подход за опазване на културното наследство.

КАТО ПРИЗНАВА, ЧЕ:

10. изменението на климата е глобално явление и колосално предизвикателство с огромно влияние върху културното и природното наследство и че, доколкото е възможно, трябва да се предприемат мерки за предотвратяване, смекчаване, адаптиране и, когато е възможно, преобръщане на отрицателните въздействия;
11. в тези времена на растяща несигурност на международно равнище, включително все повече извънредни ситуации и бедствия, опазването и устойчивото управление на културното наследство са важен източник на социална устойчивост и предимство за действията в областта на климата и в това отношение ЕС и неговите държави членки могат да играят важна роля като глобален фактор в управлението на риска в областта на културното наследство;
12. кризи като пандемията от COVID-19 оказват огромно икономическо и социално въздействие върху секторите на културата и творчеството. Критичната загуба на приходи, прекъсването в обмена на знания, спирането на работата по поддържането и реставрирането, ограничаването на достъпа и участието, наред с другото, изискват да се постави по-силен акцент върху устойчивостта и издръжливостта на сътресения като ключов елемент на управлението на културното наследство;
13. териториалното планиране, строителството на сгради и устройството на териториите, както в градовете, така и в селските райони, изискват пълната ангажираност на участващите страни, така че културното наследство да бъде възприемано като актив и да не бъде застрашено или пренебрегвано;
14. включването на управлението на риска в образованието — както в професионалното обучение, така и в рамките на ученето през целия живот — е от съществено значение, за да се гарантира, че общностите са осведомени за риска и се ангажират в по-голяма степен с мерки за защита и опазване;
15. научните изследвания играят важна роля за разбирането на естеството и въздействието на заплахите, например изменението на климата, както и за разработването на новаторски и ефикасни методики за управление на риска в областта на културното наследство.

**ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, В РАМКИТЕ НА СЪОТВЕТНИТЕ ИМ
ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ И ПРИ НАДЛЕЖНО СПАЗВАНЕ НА
ПРИНЦИПА НА СУБСИДИАРНОСТ:**

16. да определят наличните на равнището на ЕС иновативни инструменти и подходи за идентифициране, предотвратяване, подготвеност и смекчаване на риска и да ги използват активно, за да допринесат за процеса на устойчиво опазване, наблюдение и по-лесна оценка на риска;
17. да споделят информация за съществуващи експертни мрежи в областта на културното наследство на национално и друго равнище, да насърчават идентифицирането, защитата, опазването и/или възстановяването на културното наследство на Европа;
18. да разработват по целесъобразност общи механизми за управление на риска, да насърчават сътрудничеството на всички равнища и да укрепват, в рамките на процеса на вземане на решения и управлението на културното наследство, възприемането на подходи за сътрудничество, стъпващи на принципите на основано на участието управление и на споделена отговорност;
19. да признават и включват културното наследство в политиките и планове за управление на риска от бедствия на местно, регионално и национално равнище и на равнището на ЕС и по целесъобразност да установяват междусекторно сътрудничество, за да се гарантира подходящо управление на риска в областта на културното наследство, като се вземат предвид съответните разпоредби, определени с Решение № 1313/2013/ЕС относно Механизъм за гражданска защита на Съюза;
20. да обръщат специално внимание на защитата на културното наследство в по-слабо населените райони с оглед на осигуряването на подходящи мерки за намаляване на риска на местно и регионално равнище;
21. да засилват ролята на воденето на регистри и документирането във връзка със съхраняването на нецифрово, цифровизирано и изначално цифрово съдържание, по отношение на които трябва да се вземат предвид принципите за оперативна съвместимост, съвместимост, достъпност и устойчивост;

22. да насърчават дейности в подкрепа на редовната поддръжка на застроената и движимата културна среда, както и управлението на ландшафта и използването на подходящи и висококачествени методи, техники и материали в процеса на опазване, така че да се насърчава устойчивостта;
23. да насърчават съхраняването и предаването на традиционни умения и занаяти и по целесъобразност да разработват специфични дейности за обучение за управление на риска на всички етапи от професионалното развитие на експертите в областта на културното наследство и други съответни професии;
24. да повишават осведомеността и да се възползват от нововъзникващите цифрови технологии, и особено от развитието на технологиите 3D, които дават възможност за иновативни научни изследвания, документиране и тълкуване на културното наследство, както и за прилагане на подходящи методи за опазване;
25. да използват по целесъобразност наличните данни от сателитни програми, като „Коперник“, и други източници с цел наблюдение на културното наследство; в това отношение могат да се използват продукти, получени от технологии за наблюдение на Земята, например карти за оценка на риска и показатели за изменението на климата;
26. да засилят значителната роля в управлението на риска, която играят властите, културните институции, например музеи, архиви, библиотеки, галерии, депозитари и собственици на културни ценности, както и гражданите и гражданското общество, и да наблягат на необходимостта от тясно сътрудничество помежду им.

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И КОМИСИЯТА:

27. да повишават осведомеността и да мобилизират съществуващите финансови и логистични ресурси за въпроси, свързани с опазването на застрашено културно наследство;

28. да увеличават възможностите за повишаване на осведомеността, мобилност и обмен на опит между съответните заинтересовани страни с цел засилено споделяне на добри практики, особено по отношение на възстановяването след бедствия, и на най-новите постижения в областта на управлението на риска, както и да подкрепят изграждането на капацитет и трансфера на знания;
29. да насърчават участието на младите хора в Европа в различни дейности в областта на културното наследство, включително в дейности за повишаване на осведомеността за значението, което има опазването на културното наследство;
30. да допринасят по целесъобразност към темите, свързани с управлението на риска в рамките на експертната група на Комисията по въпросите на културното наследство, като обръщат особено внимание на методите за идентифициране, предотвратяване и намаляване на загубите, както и на анализа и определянето на приоритетите в действията по проследяване на риска;
31. да изпращат положителни послания към обществеността за стойността на културното наследство чрез насърчаване на отговорно поведение и участие в дейности по опазване.

ПРИКАНВА КОМИСИЯТА:

32. да обмисли изготвянето на ръководство на ЕС за управление на риска в областта на културното наследство, което би могло да се основава на: а) резултатите от проектите, включени в група действия № 9 *Защита на културното наследство срещу природни бедствия и изменението на климата* от Европейската рамка за действия в областта на културното наследство, б) анализа на националните доклади относно управлението на риска от бедствия, които трябва да бъдат представени на Комисията до 31 декември 2020 г., в съответствие с Насоките за докладване относно управлението на риска от бедствия съгласно член 6, параграф 1, буква г) от Решение № 1313/2013/ЕС относно Механизъм за гражданска защита на Съюза, и в) съответните елементи от националните планове или стратегии за адаптиране към изменението на климата. В това отношение полезни биха могли да бъдат и усилията, положени във връзка със създаването на мрежа от експертни центрове в ЕС за опазване на познанието за застрашено културно наследство чрез мащабна цифровизация, обявена в новата европейска програма за култура;

33. да продължи текущия диалог и сътрудничество с мрежи, които имат ценен опит в управлението на риска в областта на културното наследство;
 34. да търси полезни взаимодействия със съответните международни (правителствени, междуправителствени и неправителствени) организации с цел устойчиво опазване и защита на културното наследство за настоящите и бъдещите поколения.
-

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ПРИЛОЖЕНИЕТО

Политически документи в тази област

Европейски съвет

- Заключение на Европейския съвет от 14 декември 2017 г. (EUCO 19/1/17 REV 1)
- *Нова стратегическа програма за периода 2019—2024 г. (приета от Европейския съвет на 20 юни 2019 г.)*

Декларации на министрите

- *Декларация от Давос — към висококачествено застроена среда (Baikultur) за Европа, 20—22 януари 2018 г.*
- *Декларация за сътрудничество за постигане на напредък в областта на цифровизацията на културното наследство, Брюксел, Ден на цифровите технологии 2019 г., 8 април 2019 г.*
- *Декларация от Букурещ на министрите на културата и техните представители относно ролята на културата в изграждането на бъдещето на Европа, 16 април 2019 г.*
- *Декларацията, приета по време на неформалната среща на министрите на културата и европейските въпроси от държавите — членки на Европейския съюз, Париж, 3 май 2019 г.*

Съвет

Заключения

- *Заключения на Съвета относно архитектурата: принос на културата за устойчивото развитие (ОВ С 319, 13.12.2008 г., стр. 13)*

- *Заключения на Съвета от 12 май 2009 г. относно културата като катализатор за творчество и иновации (8749/1/09 REV 1)*
- *Заключения на Съвета относно приноса на културата за местното и регионалното развитие (ОВ С 135, 26.5.2010 г., стр. 15)*
- *Заключения на Съвета относно културното наследство като стратегически ресурс за устойчива Европа (ОВ С 183, 14.6.2014 г., стр. 36)*
- *Заключения на Съвета относно основано на участието управление на културното наследство (ОВ С 463, 23.12.2014 г., стр. 1)*
- *Заключения на Съвета относно насърчаването на достъпа до култура чрез цифрови средства с акцент върху привличането на публика (ОВ С 425, 12.12.2017 г., стр. 4)*
- *Заключения на Съвета относно извеждането на преден план на културното наследство в политиките на ЕС (ОВ С 196, 8.6.2018 г., стр. 20)*
- *Заключения на Съвета относно работния план за културата за периода 2019—2022 г. (ОВ С 460, 21.12.2018 г., стр. 12)*
- *Заключения на Съвета относно младите творчески поколения (ОВ С 189, 5.6.2019 г., стр. 34)*
- *Заключения на Съвета относно стратегически подход на ЕС към международните културни отношения и рамка за действие (ОВ С 192, 7.6.2019 г., стр. 6)*

Резолуции

- *Резолуция на министрите на културата, заседаващи в рамките на Съвета, от 13 ноември 1986 г. относно опазването на архитектурното наследство на Европа (ОВ С 320, 13.12.1986 г., стр. 1)*
- *Резолуция на Съвета на Европейския съюз и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно културното измерение на устойчивото развитие (ОВ С 410, 6.12.2019 г., стр. 1)*

Комисия

Съобщения

- *За интегриран подход към културното наследство на Европа (COM(2014) 477 final)*
- *Укрепване на европейската идентичност чрез образование и култура Приносът на Европейската комисия към срещата на лидерите в Гьотеборг, 17 ноември 2017 г. (COM(2017) 673 final)*
- *Нова европейска програма за култура (COM(2018) 267 final)*
- *Европейски зелен пакт (COM(2019) 640 final)*

Съвместни съобщения на Комисията и на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност

- *Към стратегия на ЕС за международните културни отношения (JOIN(2016) 29 final)*

Известия

- *Насоки за докладване относно управлението на риска от бедствия съгласно член 6, параграф 1, буква г) от Решение № 1313/2013/ЕС (ОВ С 428, 20.12.2019 г., стр. 8)*

Работни документи на службите на Комисията

- *Европейска рамка за действия в областта на културното наследство (SWD (2018) 491 final)*

Доклади

- *Доклад на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет относно изпълнението, резултатите и общата оценка на Европейската година на културното наследство 2018 (COM(2019) 548 final)*

Изследвания

- *Опазване на културното наследство от природни и причинени от човека бедствия. Сравнителен анализ на управлението на риска в ЕС — изследване (април 2018 г.)*

Организация на обединените нации

- Рамка за действие от Хиого за периода 2005—2015 г.: Развитие на капацитета за устойчивост при бедствия на държавите и общностите
- Рамка от Сендай относно намаляване на риска от бедствия за периода 2015—2030 г.

ЮНЕСКО

- *Конвенция за защита на културните ценности в случай на въоръжен конфликт* (Конвенция от Хага, 1954 г.)
- *Конвенция за опазване на световното културно и природно наследство* (1972 г.)
- *Конвенцията за опазване на подводното културно наследство* (2001 г.)
- *Харта за опазване на цифровото наследство* (2003 г.)
- *Конвенция за опазване на нематериалното културно наследство* (2003 г.)
- *Стратегия за намаляване на риска в обекти, включени в списъка на световното културно и природно наследство* (преработен текст, 2007 г.)
- *Управление на риска от бедствия за обекти, включени в списъка на световното културно и природно наследство* (наръчник, юни 2010 г.)
- *Декларация от Будапеща относно световното културно и природно наследство* (приета от Комитета по световното културно и природно наследство през юни 2002 г.)

Съвет на Европа

- *Рамкова конвенция за стойностите на културното наследство за обществото* (Конвенция от Фаро, 2005 г.)
- *Препоръка CM/Res (2017)1 към държавите членки „Европейска стратегия за културното наследство за 21-ви век“* (2017 г.)
- *Европейска конвенция за посегателствата, свързани с обекти на културата* (2017 г.)
- *Споразумение между Европа и средиземноморските държави по отношение на големи природни бедствия и технологични аварии* (EUR-OPA)

Други изследвания

- Първа помощ за културното наследство по време на криза (Международен център за изследвания в областта на консервацията и реставрацията на културното наследство и Фондът на принц Клаус за култура и развитие, 2018 г.)
 - Европейските принципи за качество на финансираните от ЕС интервенции с потенциално въздействие върху културното наследство (Международен съвет за паметниците на културата и забележителните места, 2019 г.)
 - Доклад за глобалните рискове през 2020 г. (Световен икономически форум)
-